

παράδειγμα

παράδειγμα, το, ουσ. [<αρχ. παράδειγμα], το παράδειγμα. (Ακολουθούν 13 φρ.)·

- *ακολουθώ το παράδειμά του*, ενεργώ ή συμπεριφέρομαι όπως και αυτός: «είδα πως με τον τρόπο που εργάζεται βγαίνει πάντα κερδισμένος, γι' αυτό κι εγώ άρχισα ν' ακολουθώ το παράδειμά του»·

- *για παράδειγμα*, έκφραση που δηλώνει πως ο ομιλητής ή αυτός που γράφει θα αναφέρει αμέσως μια περίπτωση με την οποία αποδεικνύεται, επιβεβαιώνεται ή γίνεται σαφέστερο αυτό που υποστηρίζει: «η βενζίνη χρησιμοποιείται ως καύσιμο σε μηχανές εσωτερικής καύσεως για να παράγουν ενέργεια. Για παράδειγμα, αν τελειώσει η βενζίνη ενός αυτοκινήτου, αυτό ακινητοποιείται»·

- *δίνω το κακό παράδειγμα*, με τις απαράδεκτες πράξεις ή τις άστοχες ενέργειές μου γίνομαι πρότυπο προς αποφυγήν ή παρασέρνω και άλλους να ενεργήσουν με τον ίδιο απαράδεκτο ή άστοχο τρόπο: «πρέπει ν' αποφεύγεις αυτά που κάνει αυτός ο αλήτης, γιατί ήδη από μόνος του σου έχει δώσει το κακό παράδειγμα || μη βρίζεις γέρο άνθρωπο, γιατί δίνεις το κακό παράδειγμα στους νέους»·

- *δίνω το καλό παράδειγμα*, με τις καλές πράξεις ή τις σωστές ενέργειές μου γίνομαι πρότυπο προς μίμηση: «όταν βλέπω κάποιον ηλικιωμένο στο λεωφορείο, του παραχωρώ αμέσως τη θέση μου δίνοντας το καλό παράδειγμα στους νέους»·

- *δίνω το παράδειγμα*, με τις πράξεις μου ή τις ενέργειές μου παραδειγματίζω κάποιον ή κάποιους: «πάντοτε έδινε το παράδειγμα της αυτοθυσίας για την πατρίδα του»·

- *μου έγινε παράδειγμα*, παραδειγματίστηκα: «ήπια τόσο πολύ που μέθυσα κι έγινα ρεζίλι, γι' αυτό μου έγινε παράδειγμα να μην πίνω παραπάνω από δυο τρία ποτηράκια». (Λαϊκό τραγούδι: *δεν άκουσα κανέναν κι ήρθα σ' αυτό το χάλι μου έγινε παράδειγμα, δε θ' αγαπήσω άλλη*)·

- *παίρνω παράδειγμα*, παραδειγματίζομαι από τις πράξεις κάποιου: «πρέπει να πάρεις παράδειγμα το συμμαθητή σου, που είναι αριστούχος, και να γίνεις κι εσύ το ίδιο»·

- *παράδειγμα προς αποφυγή(ν)*, αυτός ή αυτό που πρέπει να έχει κανείς υπόψη του για να το αποφύγει: «όταν βλέπεις να κακομεταχειρίζονται γέρο άνθρωπο, θα πρέπει να είναι για σένα παράδειγμα προς αποφυγήν»·

- *παράδειγμα προς μίμηση*, αυτός ή αυτό που πρέπει να έχει κανείς ως πρότυπο: «ο αδερφός μου, που είναι ένας σπουδαίος επιστήμονας, είναι παράδειγμα προς μίμηση απ' όλα τα ξαδέρφια μας»·

- *παραδείγματος χάρη ή παραδείγματος χάριν* (σε συντομογραφία π.χ.), βλ. φρ. για παράδειγμα. (Λαϊκό τραγούδι: *παραδείγματος χάρη, να με λένε Μαρία, να 'χα μια φιλενάδα κόκκινη αλεπού, να με παίρνουν τ' αστέρια στη δική τους πορεία, να μιλάω με τους γλάρους και με τα μαραμπού*)·

- *τον έχω για παράδειγμα*, παραδειγματίζομαι από αυτόν, τον έχω ως πρότυπο: «ο αδερφός μου είναι ένας πολύ καλός οικογενειάρχης και τον έχω για παράδειγμα»·

- *τον παίρνω για παράδειγμα*, βλ. φρ. *τον έχω για παράδειγμα*·

- *χοντροκομμένο παράδειγμα*, που είναι γενικόλογο, που δεν αναφέρεται σε λεπτομέρειες: «μου 'δωσε ένα τόσο χοντροκομμένο παράδειγμα, που δεν κατάλαβα τι ακριβώς ήθελε να υποστηρίξει»·